

Beslut

efter kvalitetsgranskning avseende skolors
hantering av värdegrundsfrågor i
undervisningen, med fokus på kontroversiella
frågor

Sjulnässkolan i Piteå kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19-20 § § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Sjulnässkolan avseende verksamhetens kvalitet inom hantering av värdegrundsfrågor i undervisningen med fokus på kontroversiella frågor. Granskningen är inriktad på ämnena samhällskunskap och biologi i årskurs 8 och 9 men behandlar också skolans övergripande värdegrundsarbete.

Kvalitetsgranskningens syfte är att bedöma hur skolans arbete med kontroversiella frågor främjar att eleverna utvecklar demokratisk kompetens, de värden och förmågor eleverna behöver för att verka som aktiva ansvarstagande medborgare.

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området (se bilaga 2). Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, kvalitetskriterier uppfylls i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Sjulnässkolan i följande utsträckning:

Arbetet med kontroversiella frågor i samhällskunskap och biologi

Skolinspektionen bedömer att arbetet med kontroversiella frågor i samhällskunskap och biologi *i flera delar* främjar utvecklingen av demokratisk kompetens.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del.

- Att göra eleverna delaktiga i valet av kontroversiella frågor.
- Att ge eleverna möjligheter att, genom arbete med kontroversiella frågor, öva på perspektivseende.

Skolans stödjande strukturer för lärarnas hantering av kontroversiella frågor

Skolinspektionen bedömer att Sjulnässkolan *i hög utsträckning* har stödjande strukturer som främjar lärarnas hantering av kontroversiella frågor i undervisningen.

Utifrån framtagna kvalitetskriterier har Skolinspektionens utredning inte visat annat än att verksamheten inom de granskade områdena fungerar väl.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2022-09-30 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 4) användas.

Redogörelsen skickas till kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2020:8334) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område

Arbetet med kontroversiella frågor i samhällskunskap och biologi

Här bedöms i vilken utsträckning undervisningen i biologi och samhällskunskap i årskurs 8 och 9 behandlar kontroversiella frågor på ett sätt som främjar utveckling av demokratisk kompetens.

I detta ingår att läraren arbetar för ett tillitsfullt klassrumsklimat. Läraren använder olika strategier för att hantera laddade frågor i undervisningen så att alla elever får möta och pröva olika argument. Läraren gör eleverna delaktiga genom att fånga upp vilka frågor som kan vara kontroversiella och viktiga för eleverna. I undervisningen kring laddade frågor ingår att eleverna får granska andras ställningstaganden kritiskt, analysera frågor utifrån flera perspektiv och själva ta ställning. I detta ingår också att undervisningen rymmer språkutvecklande moment.

Samlad bedömning

Skolinspektionen bedömer att arbetet med kontroversiella frågor i samhällskunskap och biologi *i flera delar* främjar utvecklingen av demokratisk kompetens.

Motivering

Förutsättningar för ett tillitsfullt klassrumsklimat

Lärarna arbetar medvetet för att skapa ett öppet klassrumsklimat men det finns vissa utmaningar i att engagera eleverna

Granskningen visar att lärare i samhällskunskap och biologi har inslag i undervisningen där elever ges möjlighet att diskutera och att de medvetet arbetar med att få med alla elever i diskussionerna. Samtidigt framkommer att det varierar i vilken utsträckning eleverna deltar i diskussioner och att det i vissa klasser är svårare att få eleverna att våga uttrycka åsikter och motivera sitt ställningstagande. Lärarna beskriver att en strategi för att alla elever ska få komma till tals och känna sig bekväma i diskussionerna i dessa klasser är att dela in dem i mindre grupper. Andra sätt är att låta eleverna reflektera enskilt en stund utifrån givna instuderings- eller diskussionsfrågor, men även genom rollspel och fyra-hörn-övningar. Eleverna ges också möjlighet att uttrycka sig skriftligt.

Både lärare och elever ger exempel på att lärarna aktivt fördelar ordet i klassrummet för att alla ska få prata och att samtalsmetoderna som används till viss del bidrar till att såväl flickor som pojkar deltar i samtalen. I intervjuer med både lärare

och elever ges en varierad bild av hur det generellt fungerar i de olika klasserna kring taltid och deltagande. I vissa klasser är pojkarna mer framträdande och aktiva, i andra är flickorna mer aktiva. Flera elever beskriver att de i stort känner sig trygga med klassrumsklimatet och att lärare uppmuntrar dem till att delta i diskussioner. Samtidigt beskrivs intervjuer hur det i vissa klasser inte är ett lika öppet och tillåtande klimat. Det finns elever som är tongivande och vissa elever upplever att det kan vara svårt att diskutera i dessa klasser. Elever kan undvika att uttrycka åsikter och är hellre tysta än att tvingas stå till svars för vad de säger inför sina klasskamrater.

I övrigt framkommer det av intervjuerna med samtliga att lärarna strävar efter att fånga upp kränkande uttryck då det förekommer, att de värnar om elevernas integritet och att de i hög utsträckning bemöter kommentarer och frågor utifrån skolans värdegrund.

Eleverna kan göras mer delaktiga i att välja vilka frågor som ska diskuteras

Granskningen visar att det framförallt är lärarna som väljer vilka frågor som tas upp i undervisningen och att det inte finns en uttalad strategi för hur eleverna kan få möjlighet att påverka vilka frågor som diskuteras i undervisningen. Lärare beskriver att de har nära relation med eleverna och att de kan överhöra sådant de pratar om under raster eller i gruppdiskussioner men att det inte är något som de vanligen tar in i undervisningen, även om det förekommer. Exempelvis kom det upp en spontan fråga om kriget i Ukraina och då passade lärare på att prata om det, likaså när en ung artist blev mördad. Lärare och elever ger i intervjuerna flera exempel på värdegrundsrelaterade frågor som har varit aktuella för diskussion i undervisningen, så som diskriminering, lag och rätt, invandring, skattesystemet, genetik, abort, könsidentitet och sexualitet. Lärare beskriver även att de tar in händelser som är aktuella för eleverna i undervisningen. Exempelvis förekom spridning av nakenbilder på mobiler och en lärare passade då på att ta upp det med eleverna när de läste om lag och rätt. Frågorna som tas upp för diskussion relaterar dock främst till de ämnesområden som de arbetar med för tillfället och utgår oftast från läromedel. I intervjuer med lärare i biologi ges ett gott exempel på hur elever kan göra mer delaktiga genom att de ges möjlighet att skriftligt formulera frågor som läraren sedan lyfter i klassen, till exempel gällande känsliga ämnen som sex och samlevnad. Samtidigt ger lärare uttryck för att de själva anser att de skulle kunna fråga eleverna mer i alla områden om vad de skulle tycka vara intressant och ta in det i undervisningen.

Även om eleverna berättar att möjligheter till diskussioner till viss del ges i undervisningen i både samhällskunskap och biologi uttrycker flera elever i intervjuerna en önskan om att i högre utsträckning, både strukturerat och lärarlett, få diskutera exempelvis olika händelser som kanske ligger dem närmare, eller som är av mer aktuell natur. Några elever gör jämförelsen med lektioner i svenska och engelska då de får diskutera, samt ett tillfälle då kuratorer genomförde diskussionsövningar med dem vilket eleverna tyckte var roligt.

Lärare i båda ämnena uppger att de arbetar en del med begreppsförståelse som en grund för att föra en diskussion och argumentera för sin åsikt. På skolan har de ett samarbete med lärare i svenska inom språkutvecklande arbetssätt men lärare i biologi säger att de skulle kunna jobba mer med att träna eleverna i att skriva och argumentera på ett naturvetenskapligt sätt.

Kritiskt tänkande och perspektivseende

Eleverna genomför sällan övningar där de kritiskt får granska åsikter och källor

Granskningen visar att undervisningen i samhällskunskap och biologi ger eleverna vissa möjligheter att kritiskt granska olika ställningstaganden och belysa olika frågor ur olika perspektiv. Det framkommer dock att eleverna mer sällan ges möjligheter att öva sig på att göra självständiga ställningstaganden kring för dem kontroversiella frågor. Frågorna som lyfts till diskussion i undervisningen utgår främst ifrån valt läromedel och eleverna säger att de oftast har liknande åsikter. Lärare berättar att ett typiskt upplägg i undervisningen kring laddade frågor är att de inför en diskussion låter eleverna ta del av ett undervisningsmaterial som därefter används som utgångspunkt för diskussioner. De framhåller vikten av att eleverna ska ha tillräckligt med faktaunderlag för att kunna diskutera på ett bra sätt. I intervjuer med lärare ges vidare några olika exempel på hur de arbetar med perspektivseende. Exempelvis kan elever tilldelas en energikälla, även om det inte är den eleven förordar och berätta om denna, likaså har de grupparbeten om vad de olika politiska partierna står för. Värderingsdiskussioner förekommer inom exempelvis området sex och samlevnad, ekologi och miljöfrågor, men även inom områdena evolution, kost och genetikfrågor. Däremot visar inte granskningen att lärarna arbetar strukturerat med att ge eleverna redskap att öva kritisk läsning och kritiskt tänkande, exempelvis genom att reflektera kring innehållet i texter, jämföra eller träna på att skilja fakta från åsikter.

Av granskningen framgår vidare att eleverna ges viss möjlighet att reflektera över tillförlitlighet i argumentation och källor i ämnena samhällskunskap och biologi. Som exempel ger lärare energikällor och miljö som områden där eleverna ges möjlighet att mer kritiskt granska åsikter, likaså inom området brott och straff. Lärare har dock nära samarbete med lärare i svenska kring moment som passar att tas upp i svenskämnet, men framhåller att de gärna skulle ha ännu mer samarbete. Lärare uppger att de skulle kunna ta in ännu mer i sin egen undervisning, men att ett hinder är svårigheten att hitta material som känns äkta och bra och som passar läraren själv. Exempelvis upplever lärare att eleverna inte uppfattar det som trovärdigt när de plockar in ett filmmaterial eller liknande om det är gammalt. Att få in nya influenser och visa på andra perspektiv är enligt lärare något som de behöver utveckla och bli bättre på.

Identifierat/Identifierade utvecklingsområden

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- **Att göra eleverna delaktiga i valet av kontroversiella frågor.**

För att avgöra vilka frågor som ska prioriteras i undervisningen, och vilka arbetssätt som är adekvata, behöver läraren väga in elevernas kunskap och de värderingar och de erfarenheter de har med sig in i klassrummet.¹

Granskningen visar att de frågor som behandlas i biologi och samhällskunskap främst väljs av läraren, utan att eleverna är delaktiga. Genom att ta reda på vilka frågor som är viktiga för eleverna och tillvarata de diskussioner som uppstår, kan lärarna ge elever verktyg som möjliggör att sakligt ta ställning och bemöta argument kring de kontroversiella frågor som förekommer i elevernas vardag.

Mot bakgrund av ovanstående rekommenderar Skolinspektionen att rektorn verkar för ett utvecklingsarbete där eleverna i större utsträckning görs delaktiga i undervisningen. I detta kan arbetet med kontroversiella frågor i högre grad utgå från vad som är angeläget för eleverna. Frågor kan med fördel fångas upp i skolans övergripande värdegrundsarbete.

- **Att ge eleverna möjligheter att, genom arbete med kontroversiella frågor, öva på perspektivseende.**

Enligt läroplanen är ett av skolans mål att varje elev ska kunna göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter. Eleverna ska också kunna leva sig in i och förstå andra människors situation.² Att kritiskt granska kontroversiella frågor inkluderar färdigheter som att kunna analysera, reflektera, dra slutsatser, värdera och ifrågasätta. För att åstadkomma detta behöver lärare ge eleverna möjligheter att träna sitt kritiska tänkande genom att inse konsekvenserna av olika alternativ.³

Att ge eleverna möjligheter att möta andra åsikter än den egna gruppens, kan vara särskilt angeläget i grupper där det råder relativt bred konsensus. Genom att granska olika ställningstaganden kan elevernas förståelse för andra synsätt främjas, och elevernas förmåga att agera ansvarsfullt kan därmed stärkas.

¹ Att undervisa om kontroversiella frågor, Europarådet (2016)

² Förordning (SKOLFS 2010:37). 2. Övergripande mål och riktlinjer, normer och värden

³ Att undervisa om kontroversiella frågor, Europarådet (2016), *Svåra frågor i klassrummet*, Forum för levande historia (2020), Förordning (SKOLFS 2010:37) 1 Skolans värdegrund och uppdrag. Skolans uppdrag.

Granskningen visar att eleverna mer sällan får analysera frågor ur olika perspektiv eller får möjligheter att öva sig på att göra självständiga ställningstaganden kring för dem kontroversiella frågor. Det framkommer att eleverna dock sporadiskt har fått möjlighet att tillämpa olika perspektiv på frågor som kan vara kontroversiella. Lärarna behöver ge eleverna flera möjligheter att möta andra åsikter än den egna gruppens. Detta kan vara särskilt angeläget i frågor där det råder en relativt bred konsensus i grupper som eleverna ingår i. Genom att låta eleverna analysera kontroversiella frågor utifrån flera olika perspektiv kan elevernas förståelse för andras synsätt främjas. Även elevernas förmåga att göra personliga ställningstaganden och att agera ansvarsfullt mot sig själva och andra kan därmed stärkas.

Mot bakgrund av ovanstående rekommenderar Skolinspektionen att rektorn verkar för att lärarna utvecklar arbetet med perspektivseende i undervisning med kontroversiella frågor. Europarådets och Skolverkets stödmaterial kan med fördel användas i arbetet.⁴

Skolans stödjande strukturer för lärarnas hantering av kontroversiella frågor

Här bedöms i vilken utsträckning skolan har stödjande strukturer som främjar lärarnas hantering av kontroversiella frågor i undervisningen.

I detta ingår att skolan har ett aktivt och systematiskt värdegrundsarbete som rymmer laddade och känsliga frågor. Skolledningen har kunskap om kontroversiella frågor på skolan och i omvärlden, vilket inkluderar beredskap för frågor som kan komma att bli aktuella att hantera. Skolledningen har också en god bild av hur lärarna arbetar inom området och vilket behov av stöd som kan finnas. I detta ingår att skolan har ett gemensamt förhållningssätt kring hur laddade frågor bör hanteras i undervisningen. Det ingår också att lärarna har möjlighet till gemensam reflektion kring undervisningen och kollegialt lärande eller annan kompetensutveckling vid behov.

Samlad bedömning

Skolinspektionen bedömer att Sjulnässkolan i *hög utsträckning* har stödjande strukturer som främjar lärarnas hantering av kontroversiella frågor i undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att skolan har ett förankrat värdegrundsarbete i vilket känsliga och kontroversiella frågor på skolenivå fångas upp. På skolan finns en

⁴ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/kontroversiella-fragor>

organisation som möjliggör att lärare får stöd utifrån deras behov och att de känner sig trygga att hantera både svåra, känsliga och kontroversiella frågor i undervisningen. Granskningen visar vidare att det finns förutsättningar för kompetensutveckling och flera olika forum och metoder för kollegialt lärande och samarbete med fokus på att utveckla undervisningen.

Motivering

Prioritering på skolövergripande nivå

Kontroversiella frågor fångas upp i skolans övergripande värdegrundsarbete

Granskningen visar att skolan har ett värdegrundsarbete som utgår från värdeord kallade för "Blomman" och som utmynnar i den så kallade "Sjulnäsandan". Det finns en struktur i värdegrundsarbetet där kontroversiella frågor fångas upp, även om det skulle kunna göras än mer systematiskt. På skolan har en förstelärare tillsammans med socionom det övergripande ansvaret för att driva och utveckla värdegrundsarbetet. Efter att skolan fått en ny rektor har behov av att utveckla arbetet synliggjorts och förstelärare har fått både tid och mandat att driva detta arbete. Inför värdegrundsarbetet bestäms både hur arbetet ska genomföras samt vilka värdeord som kan kopplas till något som kan vara relevant för eleverna. Mentorn träffar klassen en gång i veckan under så kallad "Time Out" och då ska varje klass arbeta med diskussionsfrågor utifrån värdeorden som valts ut. Det görs dock i mån av tid och det varierar i vilken utsträckning som arbetet genomförs. I intervju med ansvariga för trygghetsteam och värdegrundsarbetet beskrivs att lärare kan lägga in värdegrundsarbetet i sina ämnen och att det är tänkt att det ska ske kontinuerligt och inte som punktinsatser. Lärare ger i intervju exempel på hur kontroversiella frågor som fångas upp i skolans övergripande värdegrundsarbete kan lyftas in i ämnesundervisningen. Vidare uppges att om trygghetsteamet har uppmärksammat något i sitt arbete sprids det bland lärarna och tas upp i de olika ämnena. Det har exempelvis förekommit att hakkors ritats på skolans vägg, och att lärare tagit upp detta i undervisningen om andra världskriget.

Skolan arbetar med fokusområden varje år och värdegrund är alltid ett fokusområde. I intervju med ansvariga för trygghetsteamet och värdegrundsarbetet betonas vikten av att utgå från vad som är aktuellt på den egna skolan och att kontroversiella frågor på Sjulnässkolan har handlat om annat än exempelvis hederskultur. Skolan har haft några elever som inte betecknat sig som kille/tjej, vilket varit lite nytt för skolan, men inte blivit något kontroversiellt. Lärare beskriver att de arbetar mycket förebyggande kring allas lika värde, att alla är välkomna oavsett bakgrund. Trots det har skolan haft elever med främlingsfientliga åsikter men det har inte varit så tydligt att det märks på skolan och har enbart berört enstaka elever.

Vägledning, stöd och gemensam utveckling av undervisningen

Möjligheter till samarbete och stöd finns i arbetet med kontroversiella frågor

Granskningen visar att utveckling av arbetet med värdegrundsfrågor och kontroversiella frågor är något som prioriteras på skolan, att lärarna ges goda möjligheter att samarbeta med varandra och att de får stöd av elevhälsan och rektorn i arbetet. Det är försteläraren och socionomen som främst hjälper lärarna och som bistår med material och övningar, men även kurator och lärare delar uppgifter och övningar digitalt. Lärare beskriver att de har stort stöd i varandra och att de upplever att de får tid att diskutera även didaktiska frågor under sina möten i ämneslagen. Lärare berättar om en delningskultur på skolan och hur de särskilt när de lyckats med något i en klass delar med sig material och övningar till sina kollegor. Detta bekräftas av rektorn som beskriver hur berörda lärare tillsammans inför granskningen snabbt kunde ta fram det underlag som Skolinspektionen efterfrågade.

I arbetsenhetsgruppen (AE gruppen) diskuteras vilka områden som ska vara i fokus under året, och två till tre gånger per termin, under så kallade "FOK konferenser", sker arbetet med dessa. I intervjuer med lärare framhålls att skolan har en rektor som väljer att lägga tid på detta arbete, vilket de uppfattar är ett sätt att indirekt visa att rektorn tycker att det är viktigt. Under möten då hela kollegiet samlas har de ett så kallat "mingel" då alla får berätta vad som händer och är aktuellt hos i deras respektive verksamhet, och på så sätt sprids information så att lärare vid behov kan diskutera vidare med eleverna. Ett exempel på utvecklingsarbetet är att lärare kom fram till att de behövde ändra en del frågor i trygghetsenkäten så att de bättre kan fånga upp sådant som skolan vill arbeta med i värdegrundsarbetet. Eleverna har efter justering i trygghetsenkäten nu möjlighet att i fritext uttrycka sådant som de tycker är frågor som är känsliga och laddade för dem. Trygghetsenkäten, i kombination med skolsköterskans hälsosamtal, samt kommunens egen enkät kring trygghet, ger enligt ansvariga för värdegrunds- och trygghetsarbetet skolan ett bra underlag att arbeta vidare med.

I intervjuerna beskriver lärarna vidare att rektorn är öppen för önskemål om kompetensutveckling, även kring kontroversiella frågor. Socionomen berättar att hen har gått en del digitala utbildningar om samtalsteknik, psykisk ohälsa och våld i hederkontext som länsstyrelsen håller i och har fått information om traumamedvetande vid sorg av kommunen. Lärare berättar att de arbetat kollegialt med språkutvecklande arbetssätt, digitalisering och att de deltagit i en digital föreläsning om källkritik och hur saker sprids på nätet. Rektor beskriver att lärarna tar upp kontroversiella frågor men att förmågan att förhålla sig till spontana frågor och leda en diskussion, oavsett vilken fråga det handlar om, varierar hos lärarna. Detta är något

som rektorn vill att lärarna ska lägga mer tid på att utveckla framöver. Rektorn brukar även tjänsteplanera så att en klass ska få olika typer av lärare som kan komplettera varandras förmågor.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Karin Lindqvist

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredarna Ana-Maria Koci Spång (föredragande) och Elisabeth Hejman deltagit.

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Besöket på Sjulnässkolan genomfördes fysiskt den 16-7 februari av utredarna Ana-Maria Koci Spång och Elisabeth Hejman.

Sjulnässkolan är en F-9-skola med ca 300 elever som är belägen i Piteå kommun. På Sjulnässkolan undervisar i årskurserna 8 och 9 tre behöriga lärare i biologi och två behöriga lärare i samhällskunskap. Vid Sjulnässkolan har en socionom och en förstelärare det övergripande ansvaret för att leda värdegrundsarbetet.

Bilaga 2: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Fyra gruppintervjuer med elever
- Tre gruppintervjuer med lärare
- En intervju med rektor
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från skolan, dels den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Bedömningsområden

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av framtagna kvalitetskriterier, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet.

Inom respektive område granskas följande:

Frågeställning 1

I vilken utsträckning hanteras kontroversiella frågor i undervisningen i samhällskunskap och biologi i årskurs 8-9, så att det främjar utveckling av demokratisk kompetens?

Kvalitetskriterier

Förutsättningar för ett tillitsfullt klassrumsklimat

Lärarna arbetar aktivt för att främja ett öppet klassrumsklimat, så att pojkar och flickor vill och vågar yttra sig, även i kontroversiella frågor.

Kritisk tänkande och argumentation

Lärarna arbetar medvetet för att uppmuntra och utmana pojkar och flickor att kritiskt granska egna och andras ställningstaganden och grunderna för dem, även i kontroversiella frågor.

Perspektivseende och etiska ställningstaganden

Lärarna arbetar medvetet för att låta pojkar och flickor möta/pröva/analysera olika perspektiv på kontroversiella frågor och göra en bedömning, så att frågorna ges en allsidig belysning och eleverna tränas och utmanas i att se frågorna på flera nya sätt.

Frågeställning 2

I vilken utsträckning finns stödjande strukturer och andra förutsättningar som främjar lärarnas hantering av kontroversiella frågor i undervisningen?

Kvalitetskriterier

Prioritering på skolövergripande nivå

Rektorn har ett strategiskt och aktivt värdegrundsarbete där arbetet med kontroversiella frågor ingår, så att skolan som helhet arbetar utifrån ett gemensamt förhållningssätt kring dessa frågor.

Vägledning och stöd

Lärarna ges vägledning, stöd och kompetensutveckling, så att de känner sig trygga och inte undviker olika kontroversiella frågor i undervisningen.

Gemensam utveckling av undervisningen

Lärarna utbyter erfarenheter och reflekterar tillsammans över utmaningar och lärdomar i undervisningen, så att deras didaktiska strategier och metoder gällande hantering av kontroversiella frågor utvecklas.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/granskningar-pa-gang/skolans-hantering-av-vardegrundsfragor-med-fokus-pa-kontroversiella-fragor/>

Bilaga 3: Författningsstöd

Bedömningsområde 1

1 kap. 4-5 §§ skollagen, 10 kap. 2 § skollagen

Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan

1. Skolans värdegrund och uppdrag. Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, Saklighet och allsidighet, Rättigheter och skyldigheter, Skolans uppdrag

2. Övergripande mål och riktlinjer. Normer och värden, Kunskaper, Elevernas ansvar och inflytande, Skola och hem

Kursplaner för ämnena biologi och samhällskunskap i grundskolan (förordning [SKOLFS 2010:37] om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet

Bedömningsområde 2

1 kap. 4-5 §§ skollagen, 2 kap 10 § skollagen, 2 kap. 34 § skollagen, 4 kap. 3-5 §§, 2 kap 10 § skollagen, skollagen, 10 kap. 2 § skollagen

Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan

1. Skolans värdegrund och uppdrag. Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, Saklighet och allsidighet, Rättigheter och skyldigheter, Skolans uppdrag

2. Övergripande mål och riktlinjer. Normer och värden, Kunskaper, Elevernas ansvar och inflytande, Skola och hem, Rektorns ansvar

Bilaga 4: Mall för huvudmannens redovisning

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

Utvecklingsområde 1: Att göra eleverna delaktiga i valet av kontroversiella frågor.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur skolenhetens/verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 2: Att ge eleverna möjligheter att, genom arbete med kontroversiella frågor, möta andra åsikter än de egna och öva på perspektivseende.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur skolenhetens/verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?